

MEMO

Aan

Van

Betreft **Verantwoording Groepsrisico plan Op het Zand 2b te Lichtenvoorde**

Datum **1 oktober 2019**

Bijlage --

Inleiding

De gemeente Oost Gelre heeft principemedewerking verleend voor het bouwen van een 2-tal woningen op het perceel Op 't Zand 2b in Lichtenvoorde. Het perceel is tot op heden in gebruik als bedrijfslocatie van de Wopa. Wij hebben op 29 juli 2019 het vooradvies van de Omgevingsdienst voor de bestemmingsplanprocedure m.b.t. het omgevingsaspect "Externe veiligheid" ontvangen (zaaknr. 2018 EA0547, d.d. 26 juni 2018). Daarin wordt geadviseerd om het groepsrisico van het beoogde plan te verantwoorden. Daartoe is deze memo opgesteld.

Beschrijving van het toetsingskader

Algemeen

Externe veiligheid heeft betrekking op situaties waar een ongeval kan plaatsvinden met gevaarlijke stoffen, waardoor mensen die verder niets met de risicodragende activiteit te maken hebben, om het leven zouden kunnen komen.

Beoordelingskader

Bij externe veiligheid wordt een onderscheid gemaakt in:

- externe veiligheid voor inrichtingen;
- externe veiligheid voor transport van gevaarlijke stoffen in buisleidingen;
- externe veiligheid voor transport van gevaarlijke stoffen over de weg, water en spoor;

De kern van het externe veiligheidsbeleid is ruimtelijke scheiding aanhouden (zoneren) tussen (geprojecteerde) kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten en risicobronnen. Hiervoor is het noodzakelijk dat te verlenen besluiten over omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen onderling goed op elkaar zijn afgestemd. Risicobronnen voor de externe veiligheid zijn bedrijven (inrichtingen) waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn en transportroutes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen (via weg, water, spoor, buisleidingen). De aan te houden veiligheidsafstanden zijn meestal gebaseerd op (berekende) risico's en soms op te verwachten effecten bij een calamiteit.

Externe veiligheid voor inrichtingen

Het huidige beleid voor inrichtingen (bedrijven) is afkomstig uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), de bijbehorende regeling en de circulaire effectafstanden lpg tankstations.

Externe veiligheid voor transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen is het beleid met betrekking tot buisleiding opgenomen in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb), en de bijbehorende regeling.

Externe veiligheid voor transport van gevaarlijke stoffen over de weg, water en spoor het beleid voor transportmodaliteiten staat beschreven in het besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt), de bijbehorende regeling, de wet basisnet en de wet vervoer gevaarlijke stoffen.

Binnen het beleidskader voor externe veiligheid staan twee kernbegrippen centraal: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

- *Plaatsgebonden Risico (PR)*

Het plaatsgebonden risico geeft de kans, op een bepaalde plaats, om te overlijden ten gevolge van een ongeval bij een risicovolle activiteit. De kans heeft betrekking op een fictief persoon die de hele tijd op die plaats aanwezig is. Het PR kan op de kaart van het gebied worden weergegeven met zogeheten risicocontouren: lijnen die punten verbinden met eenzelfde PR. Binnen de 10^{-6} /jaar PR-contour (die als wettelijk norm fungeert) mogen geen nieuwe kwetsbare objecten geprojecteerd worden.

- *Groepsrisico (GR)*

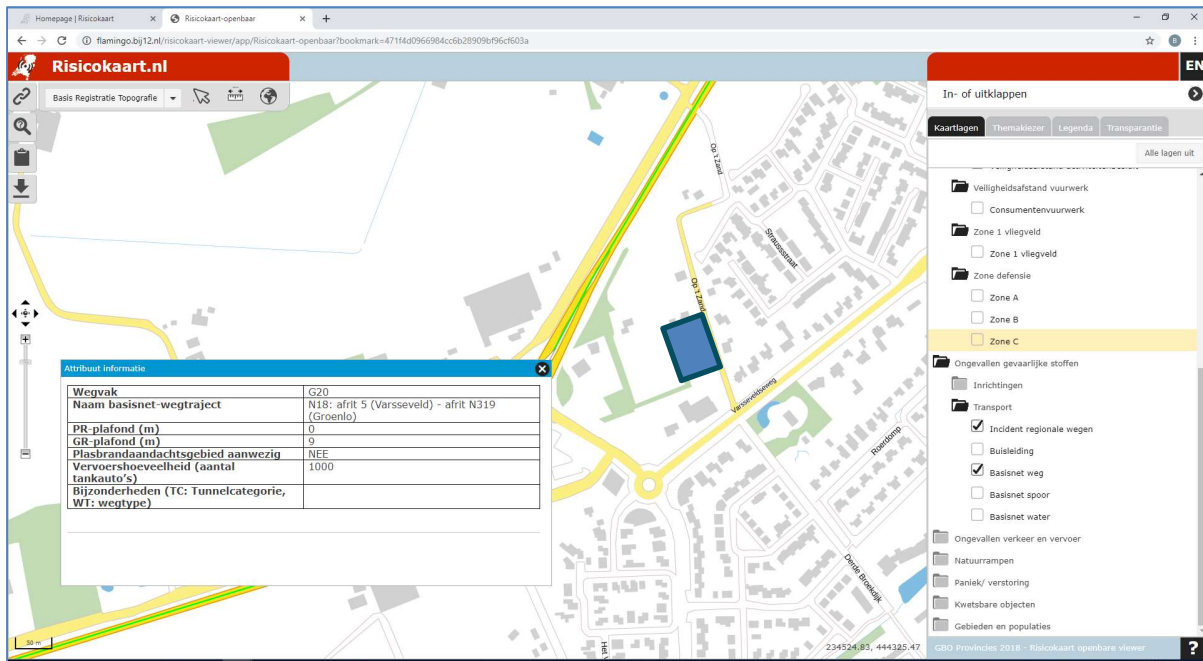
Het groepsrisico is een maat voor de kans dat bij een ongeval een groep slachtoffers valt met een bepaalde omvang. Het GR is daarmee een maat voor de maatschappelijke ontwrichting. Het GR wordt weergegeven in een grafiek waar de kans (f) afgezet wordt tegen het aantal slachtoffers (N), de fN-curve. Het GR wordt bepaald binnen het invloedsgebied van een risicovolle activiteit. Dit invloedsgebied wordt doorgaans begrensd door de 1 % letaliteitsgrens (tenzij anders bepaald), ofwel door de afstand waarop nog 1 % van de blootgestelde mensen in de omgeving komt te overlijden bij een calamiteit met gevaarlijke stoffen. Voor de beoordeelde risicobronnen vindt als dit wettelijk noodzakelijk toetsing plaats aan dit plaatsgebonden en groepsrisico.

Beleidsvisie gemeente Oost Gelre

In 2008 heeft de gemeenteraad van Oost Gelre de Beleidsvisie externe veiligheid vastgesteld. Het ambitieniveau is afgestemd op het profiel van de gemeente Oost Gelre. Naast ruimte voor functies als landbouw, toerisme en wonen bestaat binnen de gemeente ook ruimte voor industriële bedrijvigheid. In de beleidsvisie is daarom gekozen voor een gebiedsgerichte benadering. Zo staat voor woonwijken veiligheid hoog in het vaandel, terwijl op bedrijventerreinen ruimte blijft voor bedrijfsontwikkeling. Ook daar gelden echter de wettelijke veiligheidsnormen. De toegestane hoogte van het groepsrisico en de bouwmogelijkheden binnen risicocontouren (plaatsgebonden risico) verschillen in de beleidsvisie per onderscheiden gebied. Naast woonwijken en bedrijventerreinen gaat het bij deze gebiedsindeling om gemengde gebieden (met woon- en werkfuncties) en het landelijk gebied.

Selectie van de risicobronnen

In onderstaande figuur is een uitsnede weergegeven van de risicokaart, met daarop de planlocatie gelegen in de omgeving. Zoals uit deze kaart blijkt, maakt de N18 deel uit van het basisnet “weg”. De 10^{-6} contour is op het wegdek gesitueerd en de 10^{-7} contour op 9 meter aan weerszijde van de provinciale weg.

Figuur 1: uitsnede risicokaart.nl met de omgeving van het plangebied

Vaststelling van de risicosituatie

De gewenste situatie voorziet, in plaats van de bestaande 2 bedrijfshallen, in de realisatie van 2 nieuwe woningen. Met betrekking tot de personendichtheid binnen het plangebied moet er, conform het gestelde in tabel 16.2 uit de Handreiking Verantwoording Groepsrisico, worden uitgegaan van 2,4 personen per woning. Uitgaande van de voorgestelde 2 woningen resulteert dit in een personendichtheid binnen het project van 4,8 personen.

Het groepsrisico is omschreven als de kans dat er per jaar in het projectgebied ten minste 10 (100 of 1000) personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied, van (hier) de N18. Nu het project voorziet in 2 nieuwe woningen, met een personendichtheid van 4,8 personen, kan op voorhand worden vastgesteld dat de kans dat binnen het projectgebied ten minste 10 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van een ongewoon ongeval op de N18, verwaarloosbaar klein is.

Voorts is de locatie Op het Zand 2b tot op heden in gebruik als bedrijfslocatie van de Wopa. In de Handreiking Verantwoordingsplicht Groepsrisico is in tabel 16.2 de personendichtheid voor verschillende functies opgenomen. Voor de functie “Industrie/ bedrijvigheid” wordt uitgegaan van een personendichtheid van 1 werknemer per 100 m² bedrijfsvloeroppervlakte (b.v.o.). Op deze locatie staan

op dit moment een 2-tal schuren, met een totaal bedrijfsvloeroppervlakte van 625 m². Volgens de beschreven systematiek moet er in de bestaande situatie zodoende worden uitgegaan van een personendichtheid op deze locatie van 6 personen. In de gewenste situatie neemt de personendichtheid op het plangebied af naar 4,8 personen.

Hoewel de personendichtheid afneemt in het plangebied, is er sprake van omzetting van een beperkt kwetsbaar object naar een kwetsbaar object. Zodoende worden de risico's in navolgende nader verantwoord.

Toetsing aan de norm

De wettelijke norm is dat er binnen een plaatsgebonden risicocontour geen nieuwe kwetsbare objecten gesitueerd mogen worden. Het planinitiatief bevindt zich op circa 150 meter van de provinciale weg N18. Zoals aangegeven op de risicokaart bevindt de plaatsgebonden risicocontour 10⁻⁶/jaar zich ter hoogte van het wegdek van de N18 (op 0 meter van de risicobron).

Verantwoording groepsrisico

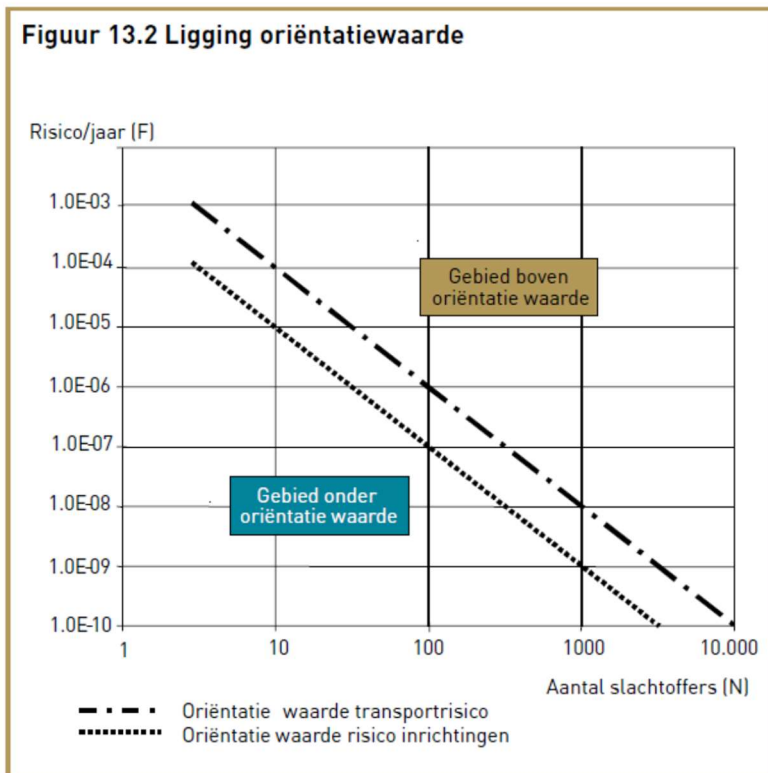
Gevraagd wordt om het groepsrisico (GR) van het voorgenomen plan te beoordelen binnen het plangebied. De hoogte van het GR moet door middel van een bestuurlijke afweging worden verantwoord. Als binnen het invloedsgebied nieuwe (beperkt) kwetsbare bestemmingen worden geprojecteerd, geldt ook voor de hiermee samenhangende toename van het GR een bestuurlijke verantwoordingsplicht.

Binnen het onderhavige plangebied moet worden onderzocht hoe groot de kans per jaar is dat een groep van ten minste 10 (zich binnen dit invloedsgebied bevindende) personen overlijdt ten gevolge van een ramp of zwaar ongeval met de betreffende risicobron (hier de N18). De uitkomst van dit onderzoek geeft de hoogte van het GR weer en kan worden uitgedrukt in een curve, waarbij als norm voor het GR een oriënterende waarde is vastgesteld.

Planinitiatief binnen 200 meter van transportroute

Het planinitiatief is gelegen op circa 150 meter van de provinciale N18 (welke deel uitmaakt van het basisnet). Zoals uit figuur 1 blijkt is de 10⁻⁶ contour gelegen op het wegdek van de N18 en de 10⁻⁷ contour is op 9 meter bezijden de provinciale weg gelegen. Er is geen sprake van een aandachtsgebied voor een plasbrand. Is een plan initiatief gelegen binnen 200 meter van een weg (opgenomen in het basisnet), dan dient toetsing van de risico's plaats te vinden conform het Besluit externe veiligheid transportroutes.

Ingezoomd op het groepsrisico is het gezien de ligging van de aanwezige bebouwing (en de afstand tot de risicobron) niet aannemelijk dat de oriëntatiewaarde van het groepsrisico voor het transportrisico wordt zal worden overschreden.

Figuur 2: ligging oriëntatiewaarde (Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico)

Daarbij neemt het aantal personen binnen het plangebied licht af, is het bovendien niet aannemelijk dat er zich een toename van de oriëntatiewaarde zal voordoen. Daarmee kan het groepsrisico verkort worden verantwoord conform art. 8, lid 2 van Besluit externe veiligheid transportroutes.

Zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid

Naast het groepsrisico van een projectplan dient ook de “zelfredzaamheid” en “bestrijdbaarheid van rampen” te worden beoordeeld.

“Zelfredzaamheid” is het zichzelf kunnen onttrekken aan een dreigend gevaar, zonder daadwerkelijk hulp van hulpverleningsdiensten. Het zelfredzame vermogen van personen is een belangrijke voorwaarde om grote calamiteiten bij een incident te voorkomen. De mogelijkheden voor zelfredzaamheid bestaat globaal uit schuilen en vluchten.

Het projectplan voorziet in de bouw van een 2-tal vrijstaande woningen gelegen op circa 150 meter van de risicobron, de provinciale weg N18. Het betreft geen hoogbouw en er mag vanuit worden gegaan dat deze nieuwe woningen bewoond gaan worden door personen met een hoge zelfredzaamheid. Personen in een ziekenhuis of verzorgingstehuis beschikken over een lage zelfredzaamheid. Verder is het plangebied goed ontsloten middels Op 't Zand en de Varsseveldseweg. Daarbij geldt dat de overwegende windrichting in (dit deel van) Nederland vanuit zuidwestelijk richting is georiënteerd. Bij een eventueel rampscenario op de N18 wordt het plangebied en/of de mogelijke vluchtroute daarmee niet direct bedreigd.

Daarbij dient bij de “bestrijdbaarheid van rampen” te worden gekeken naar twee aspecten:

- Is het rampenscenario te bestrijden?
- Is de omgeving voldoende ingericht om bestrijding te faciliteren?

Met betrekking tot de bestrijdbaarheid van een eventuele ramp op de N18, kan worden opgemerkt dat een rampscenario op de N18 te allen tijde bereikbaar is, eventueel over de naast de N18 gelegen parallelweg.

Wettelijk adviseur

Het onderhavige projectplan dient, met betrekking tot de aspecten “zelfredzaamheid” en “bestrijdbaarheid van rampen”, door het bestuur van Oost Gelre te worden voorgelegd aan de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland.

Conclusie

Met in achtneming van de inhoud van deze memo kan het groepsrisico, dat ontstaat vanwege het bouwen van een 2-tal woning op de locatie Op het Zand 2b, worden verantwoord.

Tezamen met de conclusie dat het planinitiatief ruimschoots buiten de plaatsgebonden risicocontour van 10^{-6} /jaar van de provinciale weg N18 is gelegen, leidt dit ertoe dat het omgevingsaspect externe veiligheid de gewenste ontwikkeling, het planologisch mogelijk maken van de bouw van 2 nieuwe woningen, niet in de weg staat.